

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Mårtenson, Nils
Tel: 010-698 16 03
nils.martenson
@naturvardsverket.se

BESLUT
2026-03-27

Ärendenummer
NV-26-006206

Sveriges lantbruksuniversitet
Att: Petter Kjellander
Petter.Kjellander@slu.se

Beslut om tillstånd för jakt för forskningsändamål

Beslut

Naturvårdsverket beslutar att ni får eller får låta fånga myskoxe (*Ovibos moschatus*) för forskningsändamål.

Naturvårdsverket medger att jakten får ske på annans jaktmark.

Vidare beslutar Naturvårdsverket att drönare och helikopter får nyttjas vid jakten.

Beslutet ska delges med kungörelsedelgivning.

Villkor

Som villkor för detta beslut gäller följande:

1. Tillståndet är giltigt i Jämtlands län under tidsperioden 2026-07-01 – 2031-06-30.
2. Tillståndet omfattar fångst av maximalt 10 myskoxar under hela beslutsperioden.
3. Ingen infångad individ får avlivas förutom om viltet är så sjukt eller skadat att det bör avlivas av djurskyddsskäl.
4. Fångade myskoxar ska efter genomförda åtgärder snarast möjligt återges friheten på samma plats som där de fångats.
5. En kopia av detta tillstånd samt ett personligt skriftligt uppdrag från tillståndshavaren ska medföras vid all sådan jakt som bedrivs med stöd av detta tillstånd.
6. Berörda markägare och i förekommande fall jakträttshavare ska underrättas, om möjligt före jakten, gällande all sådan jakt som bedrivs med stöd av detta tillstånd. Detta gäller även i förekommande fall berörd sameby.
7. Polismyndigheten och berörda länsstyrelser ska hållas underrättade om den jakt som bedrivs med stöd av detta tillstånd.

8. Jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl annat vilt, friluftslivsutövande människor och rennäringen.
9. Myskoxar som omkommer eller skadas och avlivs vid verksamheten ska genom er försorg transporteras till Statens veterinärmedicinska anstalt efter avstämning. Även vävnadsprover från döda djur ska på begäran skickas till Naturhistoriska riksmuseet efter avstämning. Avlidna djur ska tas om hand på ett sådant sätt att de inte förfars under hanteringen eller transporten.
10. Rapport om skadade, avlivade eller avlidna myskoxar ska utan dröjsmål skickas till Naturvårdsverket.
11. Under åren 2027 – 2032, ska ni senast den 31 januari varje år, inkomma med en skriftlig rapport gällande föregående år till Naturvårdsverket om hur många myskoxar som fångats, samt i övrigt om var och hur verksamheten bedrivits. Rapporten märkt med detta besluts diarienummer, skickas till registrator@naturvardsverket.se.

Beslutet kan komma att ändras eller återkallas om villkoren inte följs, om verksamheten utsätter vilt för onödigt lidande, om det tillkommit nya omständigheter eller beslutet anses felaktigt av någon annan anledning.

Bakgrund

Sveriges lantbruksuniversitet har inkommit med en ansökan om tillstånd gällande undantag från vissa bestämmelser i jaktlagstiftningen för forskningsändamål. Av inskickad ansökan framkommer i huvudsak följande.

Den svenska populationen av myskoxe (*Ovibos moschatus*) etablerades i början av 1970-talet efter naturlig invandring från Norge och har sedan dess haft en liten och fluktuerande storlek i södra Härjedalsfjällen. Populationen uppgick som mest till cirka 35 – 40 individer men har därefter minskat kraftigt och består i dag kanske av färre än tio individer.

Inom ramen för bevarandenätverket Projekt Myskoxe 2030, som samordnas av Lycksele Djurpark i samarbete med Myskoxcentrum i Härjedalen, Vildriket och Naturskyddsföreningen i Härjedalen, bedriver forskare från Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och CNRS/University of Toulouse sedan 2024 ett forskningsprogram med begränsade resurser. Trots detta har det under projektets inledande faser genomförts återkommande fältarbeten under både sommar och vinter, där vegetation inventerats och myskoxens roll som fröspridare studerats. Genetiska och parasitologiska prover har samlats in från spillning, och delar av dessa data är under bearbetning; en studie är redan publicerad och ytterligare en har skickats in för vetenskaplig granskning. Studierna har hittills i huvudsak baserats på observationer och indirekta spår, vilket inte ger tillräckligt detaljerad information om individernas rörelser, överlevnad, reproduktion och habitatutnyttjande.

Syftet med den planerade märkningen är därför att utrusta ett begränsat antal individer så att det kontinuerligt finns 3 djur med fungerande sändare varje år och skulle djur dö, sändare sluta fungera eller ramla av kommer maximalt 10 djur att märkas under en 5-årsperiod (det djurförsöksetiska tillståndets giltighetstid). Med GPS-sändare under de närmaste fem åren kommer det att möjliggöra:

- (1) Kartläggning av överlevnad, reproduktion, rörelsemönster, hemområden och habitatutnyttjande under samtliga årstider.
- (2) Förbättrad populationsuppskattning genom att individidentifiering och kännedom om flockstruktur kan kopplas till inventeringsdata.
- (3) Effektivare insamling av forskningsprover under olika årstider, exempelvis för parasitologiska, dietbaserade och kompletterande genetiska analyser, genom riktade fältinsatser baserade på positionsdata.
- (4) Vetenskapligt underlag för eventuella framtida förvaltningsbeslut, inklusive frågor kopplade till rennärningen.

Den planerade märkningen bedöms vara nödvändig för att uppnå projektets övergripande mål: att vetenskapligt utvärdera den svenska myskoxpopulationens ekologiska roll i fjällekosystemet samt eventuella interaktioner med rennärningen. Utan individbaserade positionsdata är det inte möjligt att med tillräcklig precision analysera överlevnad, spridning och habitatutnyttjande i en så liten och svårinventerad population.

Projektet avser att, innan fältarbete med sövning och märkning genomförs, ansöka om och erhålla godkännande från djurförsöksetisk nämnd under perioden 2026 - 2031. Denna ansökan kommer att lämnas in först efter att erforderligt tillstånd enligt jaktlagstiftningen meddelats, och projektet kommer endast att genomföras under förutsättning att djurförsöksetiskt godkännande erhålls. Samtliga moment av infångning, sedering och märkning kommer att utföras av veterinär och personal med dokumenterad erfarenhet av hantering av stora djur, enligt etablerade riktlinjer för djurvälstånd och med minsta möjliga påverkan på djuren.

Den kunskap som genereras genom projektet kommer att utgöra ett centralt vetenskapligt underlag för framtida förståelse av myskoxens ekologiska roll samt förvaltning, bevarande och internationell samverkan kring arten i Skandinavien.

Jakten (immobilisering för märkning) avses bedrivas i Härjedalsfjällen, Jämtlands län. Det är emellertid inte möjligt att på förhand exakt avgränsa vilka fastigheter som kan komma att beröras, eftersom djurens lokalisering styrs av deras naturliga rörelsemönster, terrängförhållanden och aktuella väderförhållanden. Infångandet sker där djuren påträffas och kan inte geografiskt förutsägas med fastighetsnivåprecision.

Statens fastighetsverk är den dominerande markägaren inom aktuellt område och har informerats om projektet samt godkänt genomförandet på sina marker. Utöver detta finns ett flertal mindre och spridda privata fastigheter inom fjällområdet. Med hänsyn till den exakta märkningsplatsens oförutsägbarhet söks därför tillstånd att bedriva jakten även på annans jaktmark utan föregående individuellt markägarmedgivande. För att säkerställa transparens kommer information om märkningsinsatsen att spridas genom lokala medier och sociala medier. Därigenom ges berörda markägare och allmänheten möjlighet att ta del av planerna och vid behov kontakta projektledningen.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Även om jakt annars inte är tillåten får Naturvårdsverket, enligt 31 § första

stycket 1 jaktförordningen (1987:905), i det enskilda fallet ge tillstånd till jakt om det behövs för bl.a. forskningsändamål. En förutsättning för att sådan jakt ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarande status hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Enligt 21 § jaktförordningen får Naturvårdsverket när det är fråga om jakt enligt 31 § första stycket 1 jaktförordningen medge undantag från förbudet mot jakt från motordrivna fortskaffningsmedel i 31 § första stycket jaktlagen.

Av 32 § andra stycket jaktförordningen framgår att det fordras tillstånd av Naturvårdsverket för att få fanga eller fälla djur eller ta fåglars ägg på någon annans jaktmark i syfte att märka eller undersöka djuren eller äggen. Den som har fått ett sådant tillstånd skall underrätta jakträttshavaren om sin verksamhet.

Enligt 9 b § jaktförordningen ska det i beslut som avses i 21 och 31 §§ samma förordning anges vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas, vilka medel och metoder som får användas, vilken tid och vilket område som avses, de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador och olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd och den kontroll som kommer att ske.

Om en obestämd krets ska delges ett beslut får det enligt 49 § delgivningslagen (2010:1932) ske genom kungörelsedelgivning.

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket bedömer att jakten behövs för forskningsändamål i enlighet med 31 § första stycket jaktförordningen. Ansökan avser jakt efter ett begränsat antal individer av myskoxe där samtliga åter släpps fria efter genomförda studier. Därmed bedöms inte verksamheten försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten i dess naturliga utbredningsområde. Vidare bedöms det heller inte finnas någon annan lämplig lösning för att kunna bedriva en ändamålsenlig forskning i detta fall.

För att kunna bedriva en ändamålsenlig och effektiv forskning samt för att effektivisera hanteringen av djuren och reducera den tid som de utsätts för stress och lidande bedömer Naturvårdsverket att jakt ska få ske med hjälp av motordrivna fortskaffningsmedel (drönare och helikopter) i enlighet med 21 § jaktförordningen. Av ovan nämnda skäl bedömer Naturvårdsverket också att jakten kan behöva utföras på annans jaktmark i enlighet med 32 § jaktförordningen.

Det finns skäl att förena tillståndet med villkor för att berörda ska få kännedom om verksamheten samt för att undvika att vilt utsätts för onödigt lidande.

Kungörelse

Beslutet ska delges med kungörelsedelgivning. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Virkesvägen 2 i Stockholm alt. Forskarens väg 5 i Östersund och på vår webbplats www.naturvardsverket.se.

Upplysningar

Detta beslut fräntar er inte ansvar att inhämta andra nödvändiga tillstånd eller dispenser som kan komma att krävas för att få genomföra forskningen. Sådana tillstånd kan exempelvis vara medgivande från berörd myndighet för fångst i skyddade områden samt användande av drönare.

Av 8 kap. 6 § punkt 5 Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt framgår bl.a. att jakt i syfte att kemiskt immobilisera vilt får ske på uppdrag av forskningsinstitution som har tillstånd från försöksdjursetisk nämnd. Även ytterligare bestämmelser kring kemisk immobilisering av vilt återfinns i 8 kap. samma föreskrifter.

Upplysningar om hur man överklagar detta beslut, se bilaga.

Detta beslut har fattats av biträdande enhetschefen Hanna Ek efter föredragning av handläggaren Nils Mårtenson. I ärendets handläggning har även juristen Emil Ekström deltagit.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter

För Naturvårdsverket

Hanna Ek

Nils Mårtenson

Kopia till:
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Naturhistoriska riksmuseet
Polismyndigheten
Statens veterinärmedicinska anstalt

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Stockholm.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.